

KARTA EWIDENCYJNA ZABYTEKÓW ARCHITEKTURY I BUDOWNICTWA

Nr

6708

1. Obiekt

Szyb „Zachodni” Kopalni „Concordia” ob. Szyb „Maciej” Przedsiębiorstwa Górniczego „Demex” Sp z o.o
**ZESPÓŁ WENTYLATORA OB. ZAPLECZE WARSZTATOWO - MAGAZYNOWE ORAZ OBIEKTY
 EKSPOZYCJI ZEWNĘTRZNEJ** 580/3

2. Czas powstania

ok.1922 r., 1956-59 r., 1963 r., 1980 r

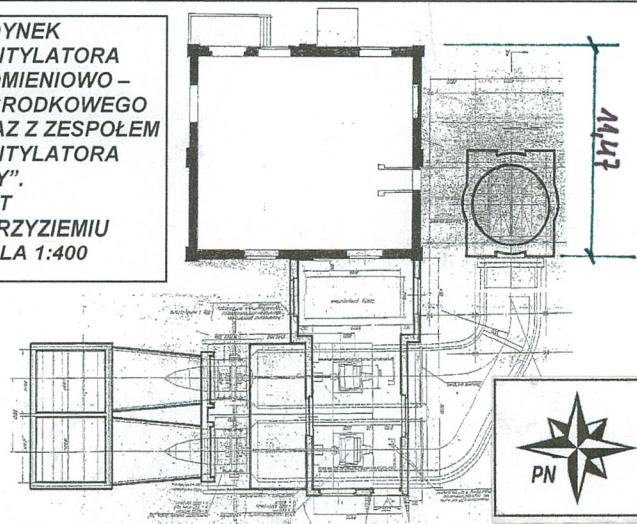
3. Miejscowość

ZABRZE - MACIEJÓW

11. Zdjęcia, rzut, sytuacja, orientacja

BUDYNEK
 WENTYLATORA
 PROMIENIOWO –
 ODŚRODKOWEGO
 WRAZ Z ZESPOŁEM
 WENTYLATORA
 „JOY”.
 RZUT
 W PRZYZIEMIU
 SKALA 1:400

PLAN
 SYTUACYJNY
 SZYBU „MACIEJ”
 SKALA 1:2000

BUDYNEK
ODŻELEZIACZYBUDYNEK
BIUROWY

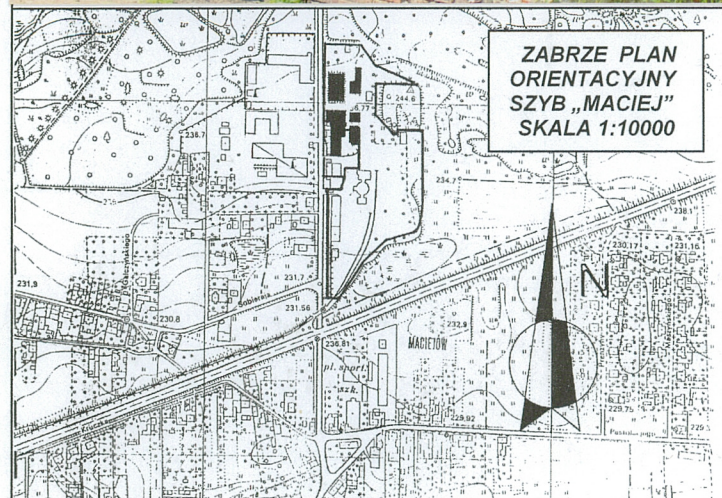
BUDYNEK ŁAZNI

ZESPÓŁ WENTYLATORA

BUDYNEK NADSZYBIA
Z WIEŻĄ WYCIAGOWĄBUDYNEK WAGI
I PORTIERNI

BUDYNEK MASZYNOWNI

ZABRZE PLAN
 ORIENTACYJNY
 SZYBU „MACIEJ”
 SKALA 1:10000

4. Adres

Zabrze, ul. Srebrna 6 (dawniej 2)

nr ewidencyjny działki 2473/225, 2250/217

nr księgi wieczystej [redacted]

nr ewidencyjny działki 2850/217

nr księgi wieczystej [redacted]

5. Przynależność administracyjna

województwo śląskie

gmina Zabrze

powiat grodzki Zabrze

6. Poprzednie nazwy miejscowości

Mathesdorf, Hindenburg

Maciejów, Zabrze

7. Przynależność administracyjna przed 01.01.1999

województwo katowickie

gmina Zabrze

8. Właściciel i jego adres

Skarb Państwa

9. Użytkownik i jego adres

Przedsiębiorstwo Górnicze

„Demex” Sp z o.o

Zabrze ul. Hagera 41

10. Rejestr zabytków

Zespół obiektów wentylatora

„Joy” obejmują granice

Ochrony Szybu „Maciej”

nr rej. A/164/05

A/324/11

31.01.2011

W 1828 r. właściciel majątku zabrzańskiego hr. Łazarz Henckel von Donnersmarck uzyskał nadanie pola górniczego „Concordia”. W 1841 r. zainwestował w budowę kopalni węgla kamiennego. Pierwszy węgiel wydobyto w 1843 r. W następnych latach zakład się rozwijał, lecz w 1872 r. został sprzedany utworzonej przez potentata spółce „Donnersmarckhütte” A.G. W 1874 r. wydobyte kopalni „Concordia” przekroczyło 130 tys. ton. Ok. 1913-1916 r. pole górnicze kopalni obejmowało pow. 10 km². Należały do niego nadania „Concordia”, „Michael”, „Borgis II”, „Ludwik II”, „Ludwik III”, „Emmy II”, „Mont Avon II”, „Johan August”, „Królowa Wiktoria”, oraz nadane w 1916 r. skonsolidowane pole „Belfort”. Dla kopalni funkcjonowało dziewięć szybów. Były to „Concordia” /575 m/, „Julia” /255 m/, „Schmidt” /141 m/, „Wetter” /87 m/, „Karl” /67 m/, „Guido” /30 m/, „Grenz” /33 m/, „Michael” /60 m/, „Rodon” /60 m/ oraz wydrążony na zachodnich rubieżach obszaru górniczego szyb, nazwany później „Zachodnim”. Szyb ten został uwidoczniiony na mapie topograficznej z pocz. XX wieku. W tym czasie szyb nie posiadał rozbudowanego zaplecza na powierzchni, za wyjątkiem, jak można sądzić, budynku warsztatowego z magazynem (składem), który został zbudowany na wydłużonym planie bezpośrednio przy drodze zewnętrznej, biegnącej na północ, po jego zachodniej stronie. Na pocz. lat 20-tych szyb osiągnął głębokość 198 m. Służył do odprowadzania wody z poziomów wodonośnych oraz do wentylacji. Wykonane w rejonie szybu „Zachodniego” prace górnicze łączyły się z przygotowaniem pola „Belfort” do eksploatacji. Obejmowały roboty dołowe oraz na powierzchni, gdzie ostatecznie powstały obiekty umożliwiające prowadzenie wydobywania, odwadniania, przewozu ludzi, a także odprowadzania zużytego powietrza z wyrobisk kopalni. Główne etapy inwestycji przy obiektach powierzchni zostały zrealizowane prawdopodobnie na początku lat. 20-tych XX w., w okresie do 1928 r., gdyż z tego czasu pochodzi plan zakładu uwzględniający zabudowę i infrastrukturę techniczną, umożliwiającą funkcjonowanie szybu, a także znajdującą się w pobliżu stodołę. W latach 20-tych rozwój ten dokonywał się dość szybko,

Zespół wentylatora – zlokalizowany po północnej stronie nadszybia. W skład zespołu wchodzi dawny budynek wentylatora promieniowego - ośrodkowego (mieszczący późniejszą szatnię, a następnie magazyn) oraz budynek przeznaczony dla silników i szafy przyłączy wentylatorów „Joy” (mieszczący późniejszy warsztat) powiązany funkcjonalnie z częścią dwóch żelbetowych kanałów biegnących od strony szybu pod budynkiem, z żelbetowym dyfuzorem w ich przedłużeniu zawierającym dwa wyloty. Dyfuzor został zlokalizowany po północnej stronie budynku silników i szafy przyłączy wentylatorów „Joy”.

Budynek wentylatora promieniowo – ośrodkowego. Wzniesiony w ok.1922 r. (w okresie do 1928 r.). Przylega do północnej części budynku nadszybia. Od strony północnej budynek wentylatora promieniowo – ośrodkowego łączy się z segmentem szatni należącym do części socjalnej, pochodzącej z 1963 r.

ściany: w konstrukcji murowanej z cegły ceramicznej na zaprawie cementowo-wapiennej (grubość ścian – 51 cm), spoinowane, od wewnątrz podtynkowane,

dach: w konstrukcji stalowej, nitowanej, otwartej, na więzadłach kratowych (trzy przęsła o trójkątnym kształcie), ze stężeniami, z deskowaniem. W pokryciu papa,

posadzki: z płytek ceramicznych – małych kwadratowych szarych i większych ośmiokątnych jasnych, w mozaikę,

schody: zewnętrzne, jednobiegowe, proste, wykonane w formie kilku stopni na podest przed wejściem,

otwory okienne: prostokątne, ułożone wertykalnie, ze ślusarką wielokwaterową o drobnych podziałach,

otwór bramny: prostokątny, ze ślusarką dwuskrzydłową pełną na zawiasach o charakterze współczesnym,

rzut: prostokątny (zbliżony do kwadratu) z osią wydłużenia ukierunkowaną południkowo,

bryła: zwarta, jednokondygnacyjna, symetryczna, z dachem dwuspadowym. Pod poziomem posadzki kanał wentylacyjny dochodzący do szybu,

Elewacja wschodnia: jednokondygnacyjna, trójosiowa. z trójkątnym zamknięciem. W podziałach lizeny (skrajne oraz środkowa) wspierające nieznacznie wysuniętą partię szczytu. W podstawie cokół. W osiach otwory okienne oraz otwór bramny (w polu osi północnej usytuowany skrajnie, od północy). W polu osi południowej, za otworem okiennym, przesunięty w kierunku środka elewacji dawny dyfuzor wentylatora promieniowo – ośrodkowego z murowaną, wychodzącą nad powierzchnię obudową kanału oraz zamontowaną do niej w przedłużeniu obudową stalową, zakończoną na wysokości dachu,

Elewacja zachodnia: częściowo przysłonięta budynkiem szafy przyłączy wentylatorów „Joy”. Jednokondygnacyjna, dwuosiowa, z trójkątnym zamknięciem. W podziałach lizeny – skrajne oraz środkowa, wspierające nieznacznie wysuniętą partię szczytu. W podstawie cokół. W osiach otwory okienne (otwór osi południowej zamurowany),

Wnętrze: jednoprzestrzenne. **Instalacje:** pozostałości co i elektryczna. **Wyposażenie:** bloczki do wciągania ubrań – zamontowane do stalowych belek w płaszczyźnie więzadłach dachowych, podpory jezdni suwnicy przy narożnikach ściany zachodniej, obudowa kanału wentylatora promieniowo - ośrodkowego pod posadzką, zewnętrzny dyfuzor wykonany z blachy łączonej na nity i śruby.

Budynek silników i szafy przyłączy wentylatorów „Joy”: Wzniesiony wraz z częścią technologiczną obejmującą kanały powietrzne oraz dyfuzor w okresie 1956-1959 r.

ściany: w konstrukcji murowanej, z cegły ceramicznej, na zaprawie cementowo-wapiennej (grubość ścian – 38 cm), spoinowane, od wewnątrz potynkowane. Konstrukcja kanałów powietrznych oraz części dyfuzora wykonana z żelbetu z użyciem śrub kotwiących. Szerokości i wysokości kanałów wentylacyjnych w świetle przekroju 2 x 3 000 mm.

strop: żelbetowy, w oddzieleniu części kanałów wentylacyjnych biegnących pod budynkiem, zachowujący profil kanałów,

posadzka: wylewka cementowa,

dach: w konstrukcji żelbetowej, z płyt,

otwory okienne: prostokątne, o układzie horyzontalnym, ze stalowymi ramami zawierającymi przeszklenia,

otwór bramny: prostokątny, ze współczesną ślusarką dwuskrzydłową, pełną, na zawiasach, z nadświetłem,

rzut: wydłużony równoleżnikowo, symetryczny, złożony z dwóch prostokątów. W części wsch. figura planu szersza,

bryła: jednokondygnacyjna, z kanałami wentylacyjnymi pod powierzchnią terenu. Złożona z dwóch segmentów, z których wschodni nieznacznie szerszy i niższy. W zamknięciu obu części spłaszczone dachy dwuspadowe

<p>14. Kubatura</p> <p>budynek wentylatora promieniowo - odśrodkowego - 1008,04 m³</p> <p>budynek silników i szafy orzylaczy wentylatorów „Joy” - 351,50 m³</p>	<p>15. Powierzchnia użytkowa</p> <p>budynek wentylatora promieniowo - odśrodkowego -149,34 m²</p> <p>budynek silników i szafy orzylaczy wentylatorów „Joy” - 83,80 m²</p>	<p>16. Przeznaczenie pierwotne</p> <p>zespół obiektów wentylacyjnych</p>	<p>17. Użytkowanie obecne</p> <p>budynki warsztatowo – magazynowe oraz kanały wentylacyjne stanowiące przedmiot ekspozycji</p>
<p>18. Prace budowlane i konserwatorskie, ich przebieg i dokumentacja (po 1945 r.)</p> <p>1963 r. - likwidacja wyposażenia w budynku wentylatora promieniowo - odśrodkowego</p> <ul style="list-style-type: none"> - adaptacja wnętrza na szatnię hakową <p>I.90-te - likwidacja urządzeń wentylatorów „Joy”, z zachowaniem kanałów wentylacyjnych i dyfuzora</p> <ul style="list-style-type: none"> - adaptacja budynku silników i szafy przyłączy na warsztat <p style="text-align: center;">WEJŚCIE Z NADSZYBIA DO ZAADAPTOWANEJ SZATNI</p>		<p>19. Stan zachowania (fundamenty, ściany zewnętrzne, ściany wewnętrzne, sklepienia, stropy, konstrukcje dachowe, pokrycie dachu, wyposażenie i instalacje)</p> <p><u>Budynek wentylatora promieniowego.</u> Znajduje się w średnim stanie technicznym</p> <ul style="list-style-type: none"> - fundamenty – zawilgocenia - ściany – w niektórych miejscach widoczne zawilgocenia, wykruszone cegły, wypłukane spoiny. Po wewnętrznej stronie ściany widoczne znaczne ubytki tynków - posadzki – występują spękania - konstrukcja dachowa – stan średni, brak konserwacji - pokrycie dachu – stan średni - ślusarka okienna – ubytki w przeszkleniach, brak konserwacji - instalacje – stan zły - dyfuzor – skorodowany <p><u>Budynek silników i szafy przyłączy wentylatorów „Joy”.</u> Znajduje się w dobrym stanie technicznym</p> <ul style="list-style-type: none"> - kanały wentylatorów – stan dobry - kanały dochodzące do dyfuzora - w niektórych miejscach porozbijane - partia dyfuzora – stan dobry <p>20. Istniejące zagrożenia, najpilniejsze postulaty konserwatorskie</p> <p>Budynki i budowle w zespole obiektów wentylacyjnych należą do historycznej struktury dawnego szybu „Maciej”, częściowo objętego prawną ochroną konserwatorską z wpisaniem do rejestru zabytków (nr rej. A/164/05). W okresie eksploatacji przez górnictwo węglowe zespół szybu „Maciej” służył zasadniczo do odwadniania i wentylacji, a zachowane obiekty wentylacyjne ilustrują dwa przypadające po sobie etapy zmian i drogę postępu technicznego: infrastrukturę wentylatora promieniowego-odśrodkowego z lat dwudziestych oraz wentylatora „Joy” z lat 50-tych. Budynki i budowle w zespole obiektów wentylacyjnych kwalifikują się do zachowania, trwałej ochrony oraz ekspozycji, wraz z pozostałymi elementami powiązanymi funkcjonalnie i przestrzennie, świadczącymi o historii miejsca. Niezbędne jest przeprowadzenie prac remontowo – konserwatorskich oraz poszerzenie zakresu ochrony konserwatorskiej zespołu szybu „Maciej” o obiekty związane z wentylacją, z wpisaniem do rejestru zabytków.</p>	

21. Akta archiwalne (rodzaj akt, numer i miejsce przechowywania)

- archiwalia szybu Maciej w zespole akt Muzeum Górnictwa Węglowego w Zabrzu
- archiwalia szybu Maciej w zespole akt Archiwum Urzędu Miejskiego w Zabrzu (sygn.2979/1 i 2979/2 Kopalnia Srebrna)
- akta Gwarectwa Castellengo Abwehr, Archiwum Państwowe w Katowicach Oddział w Gliwicach, 1883-1945 katalog A 342
- akta Górnośląskich Zjednoczonych Zakładów Hutniczych S.A. Oberhütten w Gliwicach, Archiwum Państwowe w Katowicach Oddział w Gliwicach, 1926-1945, katalog A 11597
- akta Dyrekcji Dóbr Hrabiego Ballestrema w Gliwicach, Archiwum Państwowe w Katowicach Oddział w Gliwicach, 1801-1945, akta A 2549
- archiwalia szybu Maciej w archiwum zakładowym Przedsiębiorstwa Górniczego „Demex” Sp. z o.o. w Zabrzu

22. Bibliografia

- C. Matchoss. Donnersmarckhütte 1872-1922. Berlin 1923
- Dietz d'Arma L. Miasto Zabrze, jego rozwój i przeobrażenia przestrzenne. Kronika m. Zabrze, nr 6 i 7. Zabrze 1973
- Zabrze. Zarys rozwoju miasta, Katowice 1967
- J.Jaros. Słownik historyczny kopalń węgla kamiennego na ziemiach polskich. Katowice 1984r
- J.Jaros. Z dziejów kopalni Pstrowski. Kronika m. Zabrze nr 8. Zabrze 1975r
- A.Frużyński. Od Amalii do Pstrowskiego, 150 lat historii kopalni. Zabrze 1996r

23. Źródła ikonograficzne (rodzaj, miejsce przechowywania)

24. Uwagi różne

Zespół tworzy pozostałość dawnego zakładu rozbudowanego przy szybie peryferyjnym kopalni węglowej. Powstanie infrastruktury szybu przypadło na lata 20-te. - obecnie stanowi ona reprezentatywny przykład ilustrujący zabudowę oraz wyposażenie z tamtego okresu. Niniejsze decyduje o możliwości zakwalifikowania zespołu szybu „Maciej” do nielicznej grupy najlepiej zachowanych na terenie województwa śląskiego zakładów dawnego górnictwa, kwalifikujących się do ochrony. Główna część zaplecza produkcyjnego kopalni została wpisana do rejestru zabytków

25. Opracowanie karty ewidencyjnej (data i podpis)

tekst dr. Zbigniew Barecki z zespołem
(data i podpis)

3-12-2010

Z. Barecki

plany, rysunki dr. Zbigniew Barecki z zespołem
(data i podpis)

zdjęcia fotograficzne dr. Zbigniew Barecki z zespołem
(data i podpis)

3-12-2010

Z. Barecki

lipiec 2006 r. oraz maj - czerwiec 2010 r.

miejsce przechowywania negatywów :

dr. Zbigniew Barecki

Karta po wypełnieniu podlega ochronie na podstawie przepisów prawa autorskiego.

26. Adnotacje o inspekcjach, informacje o zmianach (daty, imiona i nazwiska wypełniających)

27. Załączniki

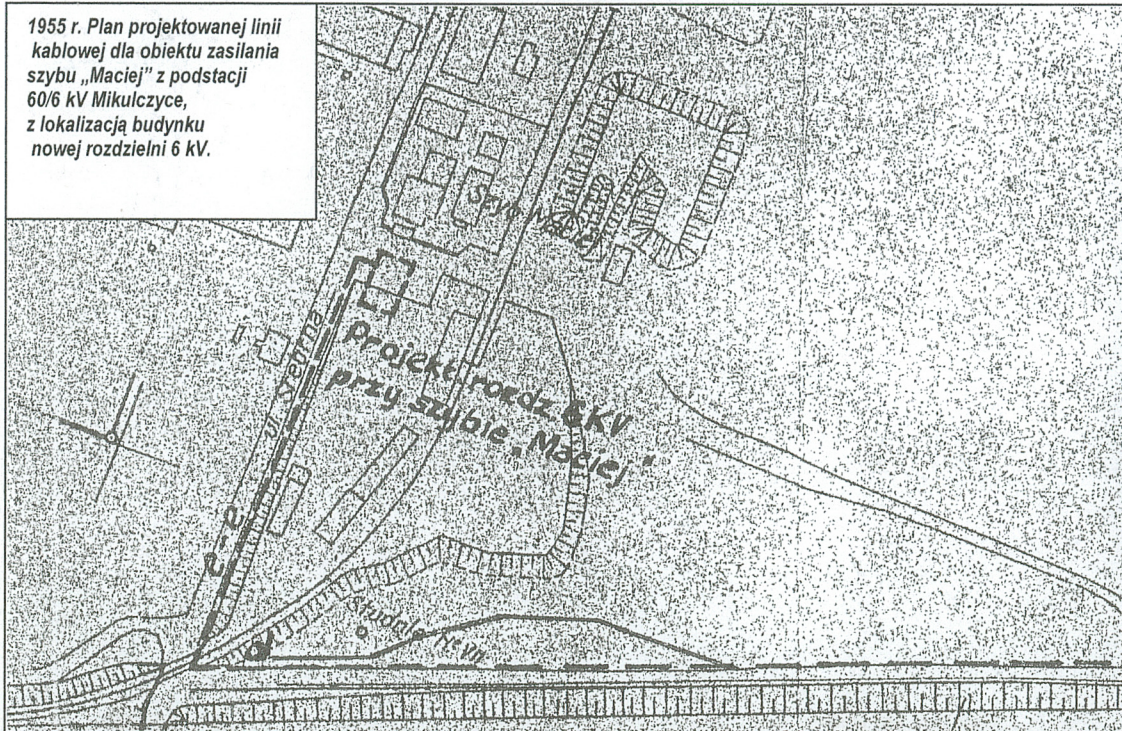
Wkładka sztuk - ...8.....

1. Miejscowość ZABRZE	5. Obiekt (nazwa jak w karcie) oraz adres Szyb „Zachodni” Kopalni „Concordia” ob. Szyb „Maciej” Przedsiębiorstwa Górniczego „Demex” Sp z o.o ZESPÓŁ WENTYLATORA OB. ZAPLECZE WARSZTATOWO - MAGAZYNOWE ORAZ OBIEKTY EKSPOZYCJI ZEWNĘTRZNEJ Zabrze ul. Srebrna 6	6. Zawartość wkładki historia - cd ilustracje
2. Gmina ZABRZE		
3. Powiat GRODZKI ZABRZE		
4. Województwo ŚLĄSKIE		

c.d. historii Obejmowały obiekty technologiczne, pomocnicze oraz części socjalnej. Na główną część wybudowanego zespołu składało się nadszuby z wieżą wyciągową, maszynownią z rozdzielnią, budynkiem wagi, biura oraz wentylatora. Zespół zawierał szyb wydechowy. Zainstalowany został przy nim jeden wentylator z napędem elektrycznym. Od urządzenia odchodził kanał wentylacyjny doprowadzony do szybu od strony północno – wschodniej. Wentylator został do połowy osadzony w betonowej obudowie, której drugą część stanowiła obudowa z blachy. Był zasilany kablem z rozdzielni znajdującej się w sąsiedztwie maszynowni. Jak można przypuszczać, od początku był wykorzystywany wentylator promieniowy, odśrodkowy, (jednostronnie ssący), o wydajności 2 500 m³, przy depresji 12 mm słupa H₂O. Do napędu wentylatora służył silnik asynchroniczny 6 kV o mocy 216 kW, którego wał był połączony z wałem wentylatora sprzęgłem stałym, na śruby. W rezerwie pozostawał silnik 0,38 kV o mocy 160 kW, przewidziany do napędu za pośrednictwem przekładni pasowej. Przy wschodniej ścianie budynku zamontowano dyfuzor wykonany z blachy stalowej. Został on przytwierdzony do wysuniętej na zewnątrz murowanej obudowy z wylotem kanału wentylatora. Dyfuzor umożliwiał odprowadzanie zużytego powietrza, którego przepływ kierunkowała siła odśrodkowa na skutek obrotów koła roboczego zaopatrzonego w łopatki. Powietrze przepływało na zewnątrz koła, do przestrzeni między kołem a blaszanym płaszczem i betonową obudową, a następnie przez dyfuzor na zewnątrz. Jak można założyć, otwór ssący był zlokalizowany od południa, w osi obrotowej wału koła. Natomiast kanał wylotowy dochodzący do blaszanej obudowy dyfuzora, łączył się ze swoją podziemną częścią, wiodą do szybu.

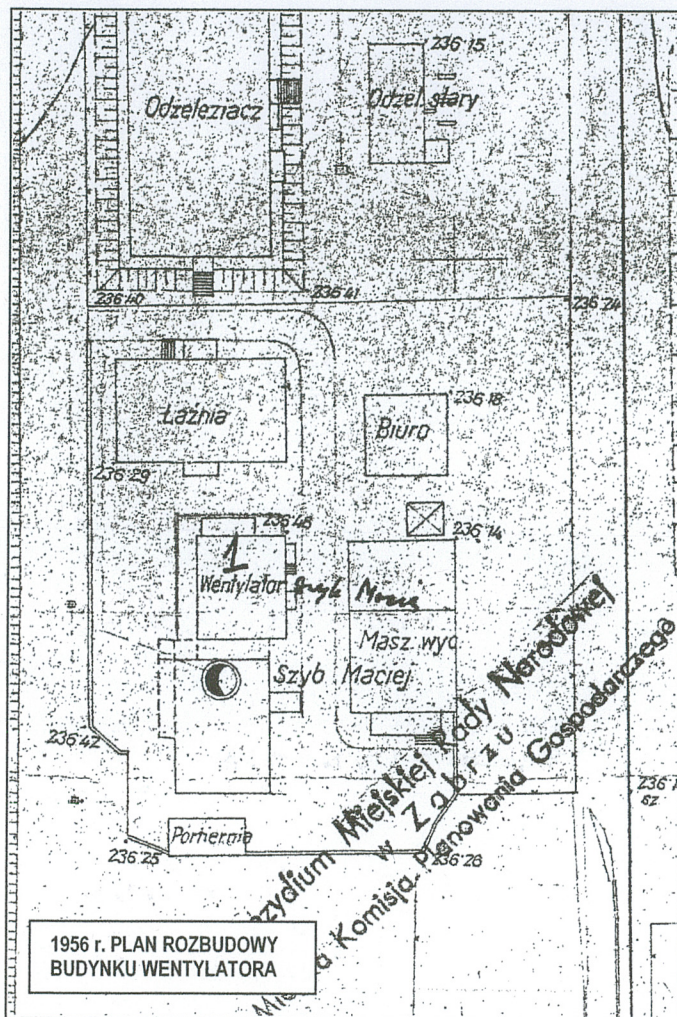
W historii powojennej szyb „Zachodni” funkcjonował nadal jako wentylacyjny, odwadniający i służący do transportu materiałów. Jego nazwa została zmieniona na „Maciej”. Z końcem 1959 r. szybem zostały uruchomione zjazdy i wyjazdy załogi. Niniejsze wynikało z oddalenia pola „Concordia” – należało z niego dotrzeć do miejsca pracy, w pobliżu szybu „Maciej” (ok. 6 km). Wraz z koncentracją wydobywania w rejonie szybu „Maciej” zakład został przeznaczony do modernizacji. Zapoczątkowana ona została jeszcze w latach drugiej wojny światowej.

1955 r. Plan projektowanej linii kablowej dla obiektu zasilania szybu „Maciej” z podstacji 60/6 kV Mikulczyce, z lokalizacją budynku nowej rozdzielni 6 kV.

ROZDZIELNIA 6KV (WIDOK OD PÓŁNOCNO-WSCHODU. DO ROZDZIELNI DOPROWADZONO LINIĘ KABLOWĄ ZASILAJĄCĄ Z TRASĄ OZNACZONĄ NA RYSUNKU KRESKĄ PRZERYWANĄ

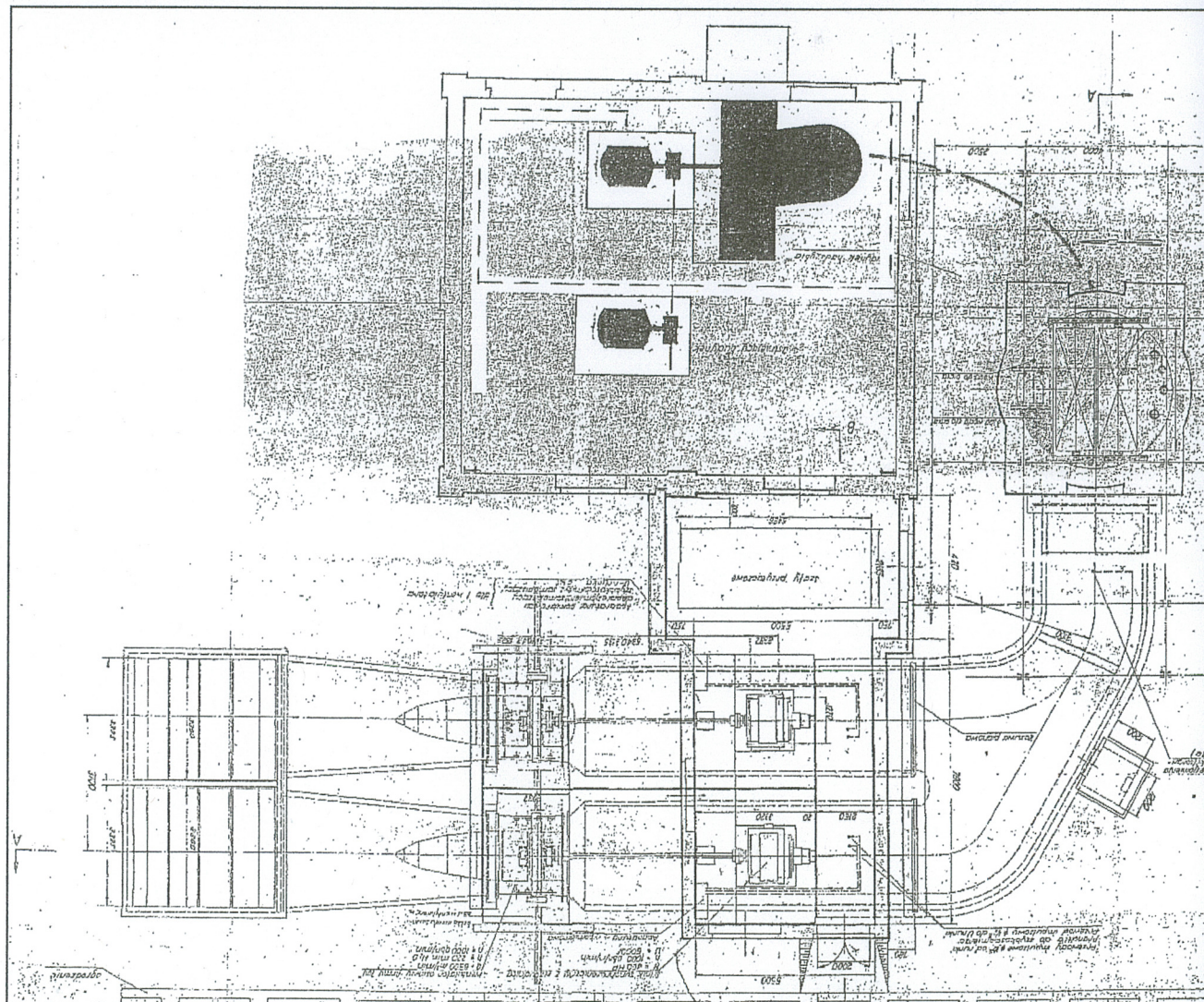
historia c.d. Jednym z ważniejszych problemów było przystosowanie zaplecza do zwiększonych poborów mocy. W 1955 r. Kopalnia „Concordia” złożyła wniosek o zatwierdzenie wstępnej lokalizacji dla obiektu zasilania szybu „Maciej. Zakres zaplanowanych robót obejmował ułożenie dwóch kabli z budowanej w Mikulczycach przetworni 60/6 kV, a także budowę odrębnego budynku przeznaczonego dla rozdzielni 6 kV, zaprojektowanego przy głównej bramie. Inwestycję obejmował plan przygotowany na 1956 r. W dniu 28.11.1955 r. kopalnia złożyła do Miejskiej Komisji Planowania Gospodarczego w Zabrzu wniosek w sprawie uzgodnienia lokalizacji ogólnej dla inwestycji pod nazwą „Rozbudowa budynku dla dwóch wentylatorów szybu „Maciej”. Zakres modernizacji był dostosowany do wymogów wynikających z górniczych przepisów BHP, w myśl których na każdym szybie wydechowym, oprócz czynnego głównego wentylatora musiał istnieć wentylator zapasowy, zdolny do uruchomienia w ciągu najwyżej 10 min. Zaprojektowano montaż dwóch wentylatorów osiowych jednakowej wydajności, posiadających rezerwę wydajności 10%. W tym czasie pierwotny wentylator był zasilany z rozdzielni 6 kV przy kopalni „Concordia” (dwa kable Cu 3x50 mm²), pośrednio przez rozdzielnię na terenie zakładu – „Szybik II” oraz z „Elgoru” (kabel Cu 3x50 mm²). Do zasilania silnika zapasowego służył transformator 6/0.38 kV, znajdujący się również na terenie zakładu. Oprócz tego rozdzielnia wysokiego napięcia przy szybie „Maciej” posiadała drugie połączenie ze Stacją Rozdzielczą Energetyki w Zabrzu (przy ul. Wolności), kablem Cu 3x50 mm². Dla wykonania zadania zaprojektowano dwa nowe wentylatory osiowe – główny nr 1 i rezerwowy nr 2, tego samego typu i o takiej samej wydajności (5000 m³/min, przy depresji 100-150 mm słupa H₂O). Zasilanie nowych wentylatorów miało się odbywać z rozdzielni 6 kV, projektowanej przy szybie „Maciej”. Dla sposobu realizacji inwestycji brano pod uwagę dwie alternatywy. W pierwszej przewidywano ustawienie obu wentylatorów w budynku pierwotnego wentylatora. Obiekt wymagał jednak przebudowy z poszerzeniem w kierunku zachodnim i północnym. Drugi wariant przewidywał usytuowanie obu wentylatorów na zewnątrz, bez konieczności budowy dla nich budynku – co miało znaczenie z punktu widzenia obniżki kosztów. W obu przypadkach zakładano, że do demontażu wentylatora obecnie pracującego i do budowy wentylatora nr 2, będzie można przystąpić po uruchomieniu wentylatora nr 1. Przewidywano podłączenie wentylatorów do istniejących kanałów ssących. Rozpoczęcie inwestycji miało nastąpić w 1956 r. a zakończenie, w 1958 r. Przewidywany koszt realizacji inwestycji miał wynieść 220 000,0 zł. Projekt budynku silników wentylatorów i szafy przyłączy powstał w 1959 r. Modernizację wykonano zgodnie do założeń wariantu drugiego. Urządzenia jak można sądzić otrzymano z zagranicy, w ramach pomocy „Unry”. Zainstalowane zostały dwa wentylatory „Joy” o wydajności 6 500 m³, przy obrotach n-1000 obr/min i h-22 mm H₂O. Ich napędy stanowiły silniki elektryczne, synchroniczne, ze wzбудnicami, zasilane napięciem 6 kV, o obrotach 1000 obr/min. Wentylatory zostały zainstalowane w żelbetowych kanałach, a silniki i szafy przyłączeniowe w nowym budynku nad kanałami, dostawionym od zachodu do do dawnego obiektu (wbrew początkowym założeniom). Po północnej stronie nowego budynku rozplanowano masywne żelbetowe kanały i dyfuzor. Modernizację miały ściśle związki z likwidacją Ruchu Pola „Concordia” i koncentracją wydobycia przy szybie

„Maciej”. Wobec uruchomienia zjazdów i wyjazdów, istniejące zaplecze przestało wystarczać dla przyjmowanej załogi. Mogło pomieścić najwyżej 350 osób. Od 1958 r., kopalnie „Concordia” i „Ludwik” tworzyły jedno przedsiębiorstwo. W 1963 r. kopalnia złożyła wniosek w sprawie uzyskania lokalizacji szczegółowej na adaptację niektórych pomieszczeń na łazienkę górniczą. Wniosek obejmował budynek dawnego wentylatora, w którym została zaprojektowana szatnia dla górników, z zabudową wolnej powierzchni między budynkiem (od północy), a istniejącą łazienką. Dodatkowa część została przeznaczona również na szatnię oraz natryski i sanitariaty. Koszt inwestycji oszacowano na 350 tys. Zł. Miał zostać pokryty z funduszy ruchowych. Powierzchnia adaptowanego budynku wentylatora wynosiła 149,34 m², a nowej dodatkowej części 121,60 m². Prace zostały wykonane zgodnie z przyjętymi założeniami. W 1970r nastąpiło połączenie kopalń „Ludwik-Concordia” oraz „Mikulczyce-Rokitnica”, z utworzeniem kopalni „Rokitnica”. Wydobycie zostało skoncentrowane w Rokitnicy. W 1973r z połączenia kopalni „Rokitnica” i „Pstrowski” powstała nowa kopalnia „Pstrowski”. W 1976r wstrzymano regularną jazdę ludzi Szybem „Maciej”, W 1973r z połączenia kopalni „Rokitnica” i „Pstrowski” powstała nowa kopalnia „Pstrowski”. W 1976r wstrzymano regularną jazdę ludzi Szybem „Maciej”, a w 1981r zakładano jego likwidację. Funkcje wentylacyjne zostały przejęte przez Szyb „Czesław”. Wraz z tym, wentylatory Szybu „Maciej” zostały zlikwidowane.

c.d na wkładce 2

PLAN ZESPOŁU OBIEKTÓW WENTYLACYJNYCH PO ROZBUDOWIE
(WYPOSAŻENIE W BUDYNKU WENTYLATORA ODŚRODKOWEGO
ZILUSTROWANO HIPOTETYCZNIE Skala 1:200

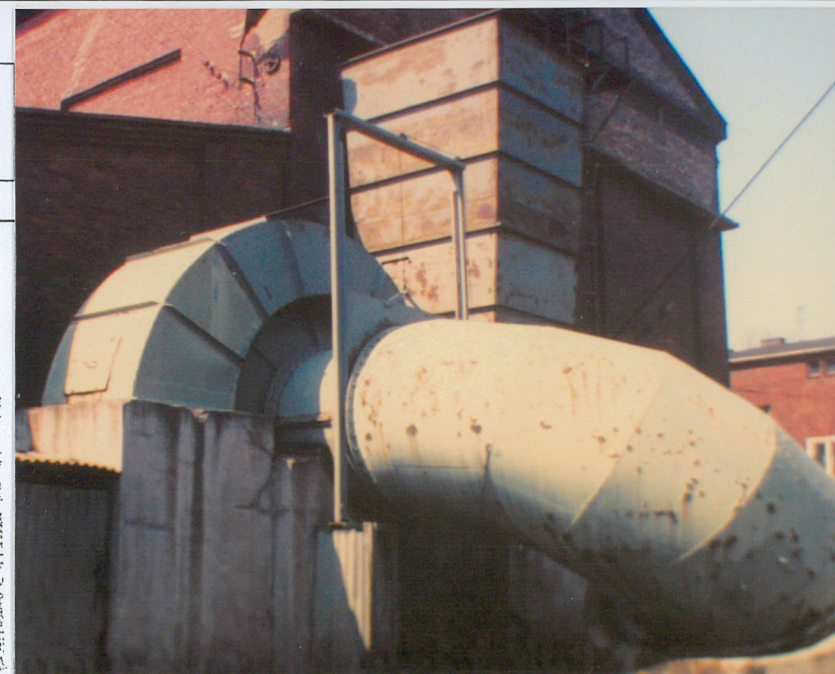
WENTYLATOR O PODOBNEJ BUDOWIE Z KOŃCA LAT 20-
TYCH. PRACOWAŁ NA SZYBIE „PÓLNOCNYM” KWK
„MIECHOWICE” POSIADAŁ SILNIK ZEWNĘTRZNY I PRZEKŁADNIĘ
PASOWĄ. ZLIKWIDOWANY W LATACH 60-TYCH

BUDYNEK WENTYLATORA PROMIENIOWEGO – ODŚRODKOWEGO

NA CERAMICZNEJ POSADZCE WIDOCZNE MIEJSCA Z WYLEWKĄ PO
DOKONANYCH PRZERÓBKACH

- PRZED WNĘKĄ (WYLOT KANAŁU WENTYLACYJNEGO Z SZYBU)
- NA WYSOKOŚCI ROZKUCIA (MIEJSCE WENTYLATORA)

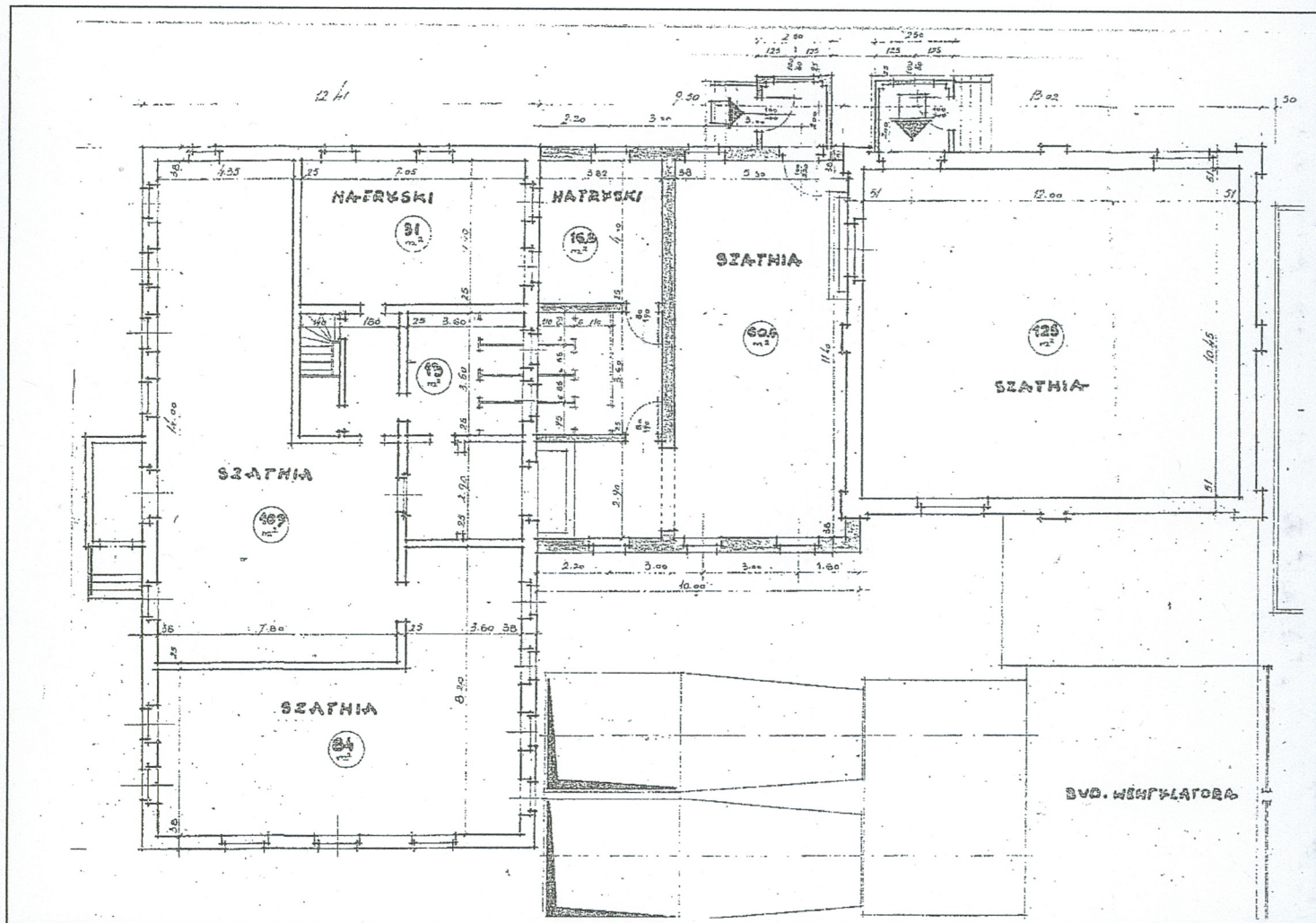
1. Miejscowość ZABRZE	5. Obiekt (nazwa jak w karcie) oraz adres Szyb „Zachodni” Kopalni „Concordia” ob. Szyb „Maciej” Przedsiębiorstwa Górniczego „Demex” Sp z o.o ZESPÓŁ WENTYLATORA OB. ZAPLECZE WARSZTATOWO - MAGAZYNOWE ORAZ OBIEKTY EKSPOZYCJI ZEWNĘTRZNEJ Zabrze ul. Srebrna 6	6. Zawartość wkładki ilustracje, fotografie
2. Gmina ZABRZE		
3. Powiat GRODZKI ZABRZE		
4. Województwo ŚLĄSKIE		

WIDOK OD STRONY POŁNOCNEGO - WSCHODU

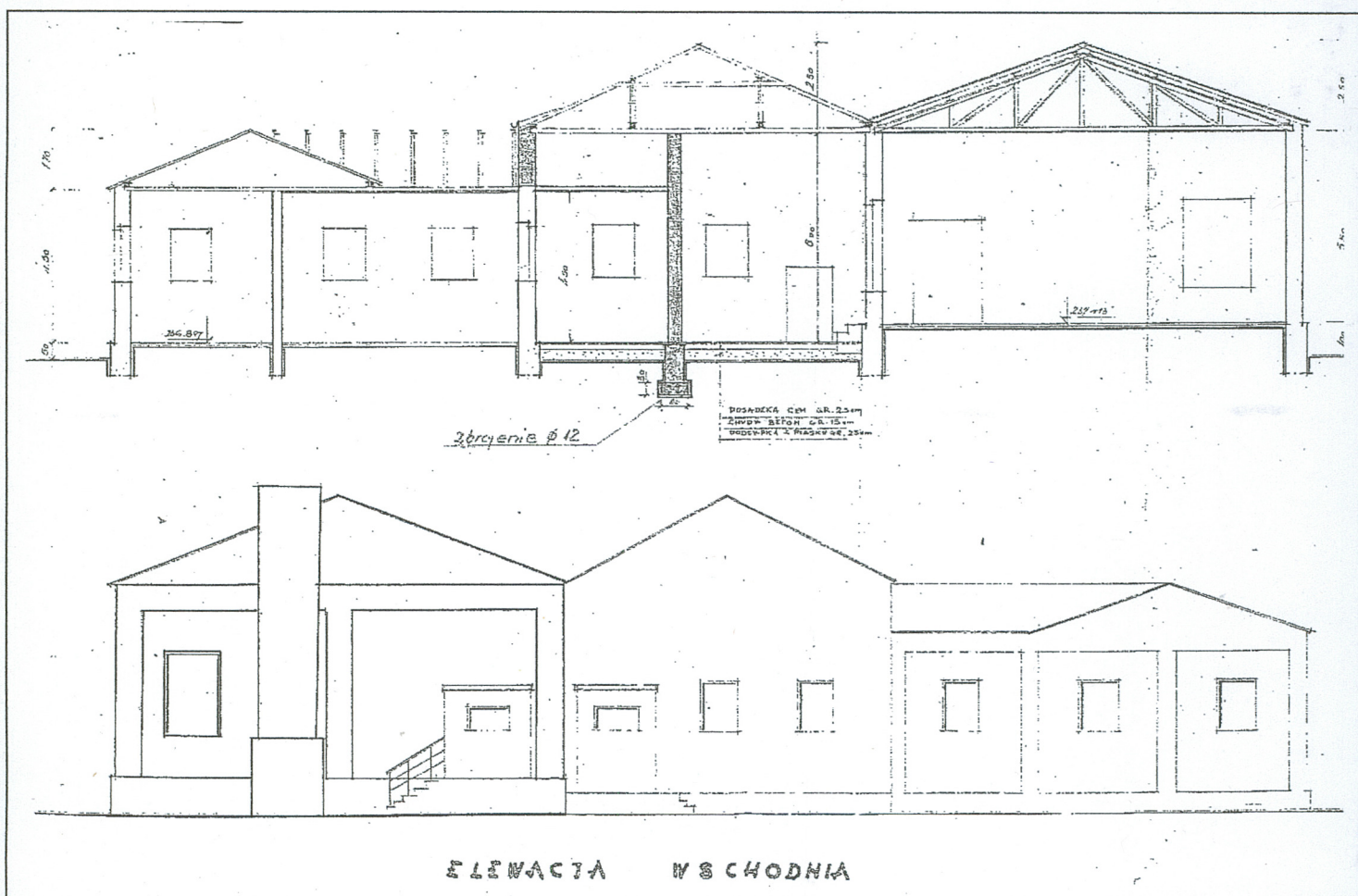
WIDOK OD STRONY POŁNOCNEGO - ZACHODU

ZESPÓŁ OBIEKTÓW WENTYLACYJNYCH I SOCJALNYCH PO ROZBUDOWIE W 1963 r.

SKALA 1:200

1. Miejscowość ZABRZE	5. Obiekt (nazwa jak w karcie) oraz adres Szyb „Zachodni” Kopalni „Concordia” ob. Szyb „Maciej” Przedsiębiorstwa Górniczego „Demex” Sp z o.o ZESPÓŁ WENTYLATORA OB. ZAPLECZE WARSZTATOWO - MAGAZYNOWE ORAZ OBIEKTY EKSPOZYCJI ZEWNĘTRZNEJ Zabrze ul. Srebrna 6	6. Zawartość wkładki ilustracje, fotografie
2. Gmina ZABRZE		
3. Powiat GRODZKI ZABRZE		
4. Województwo ŚLĄSKIE		

ELEWACJA WSCHODNIA Z DYFUZOREM PIERWSZEGO WENTYLATORA

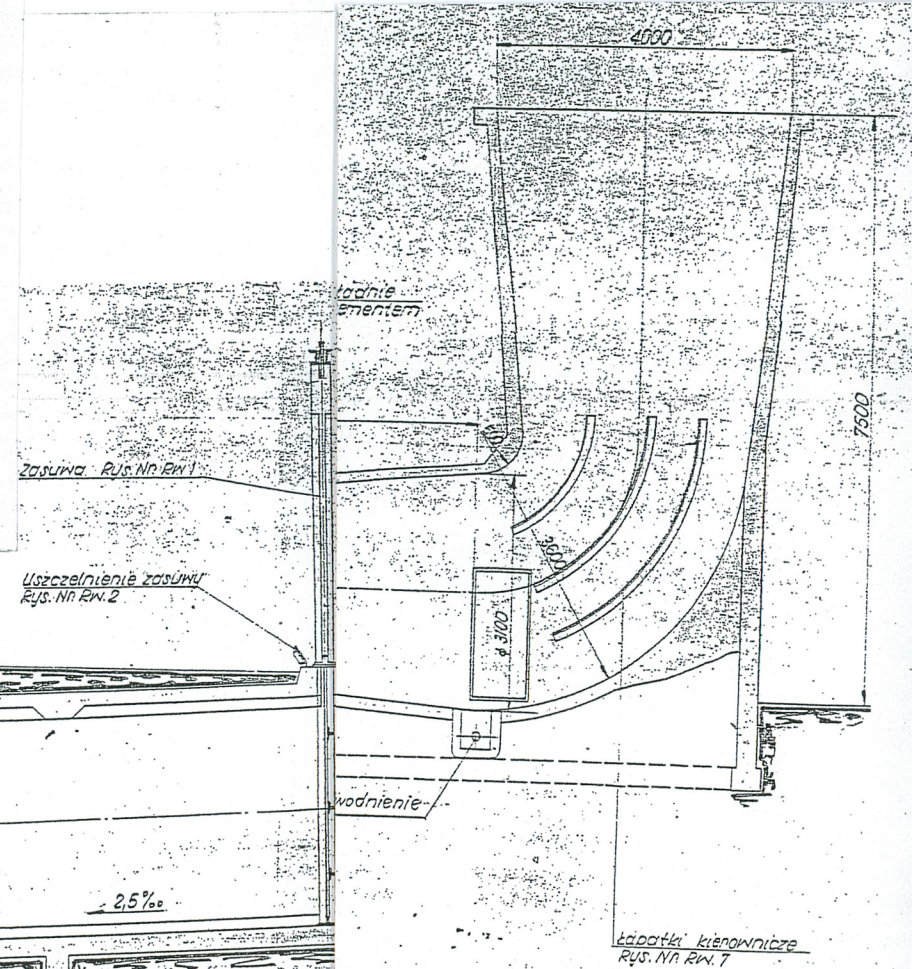
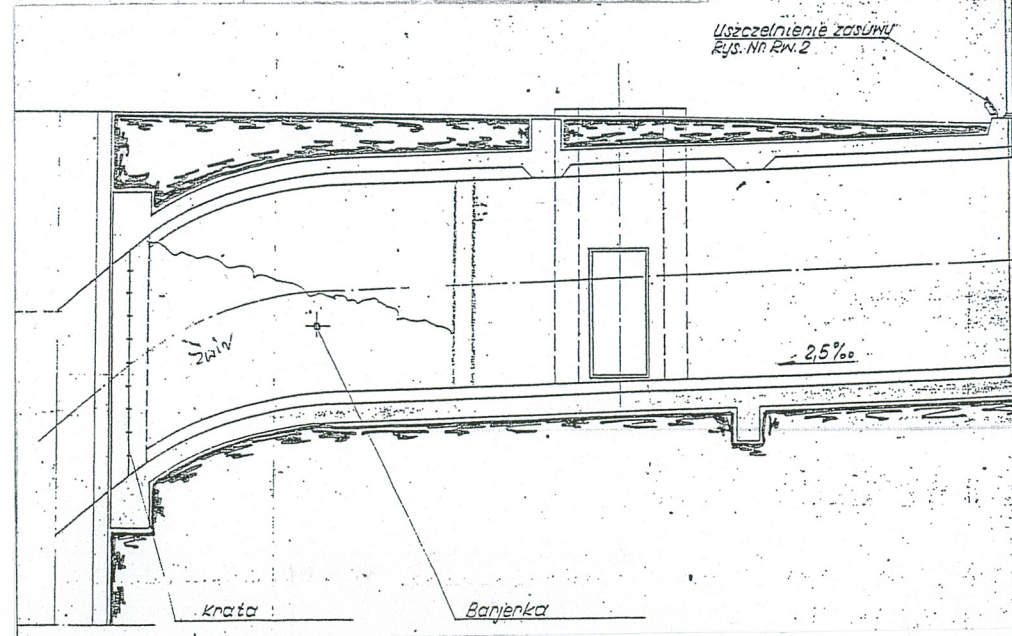
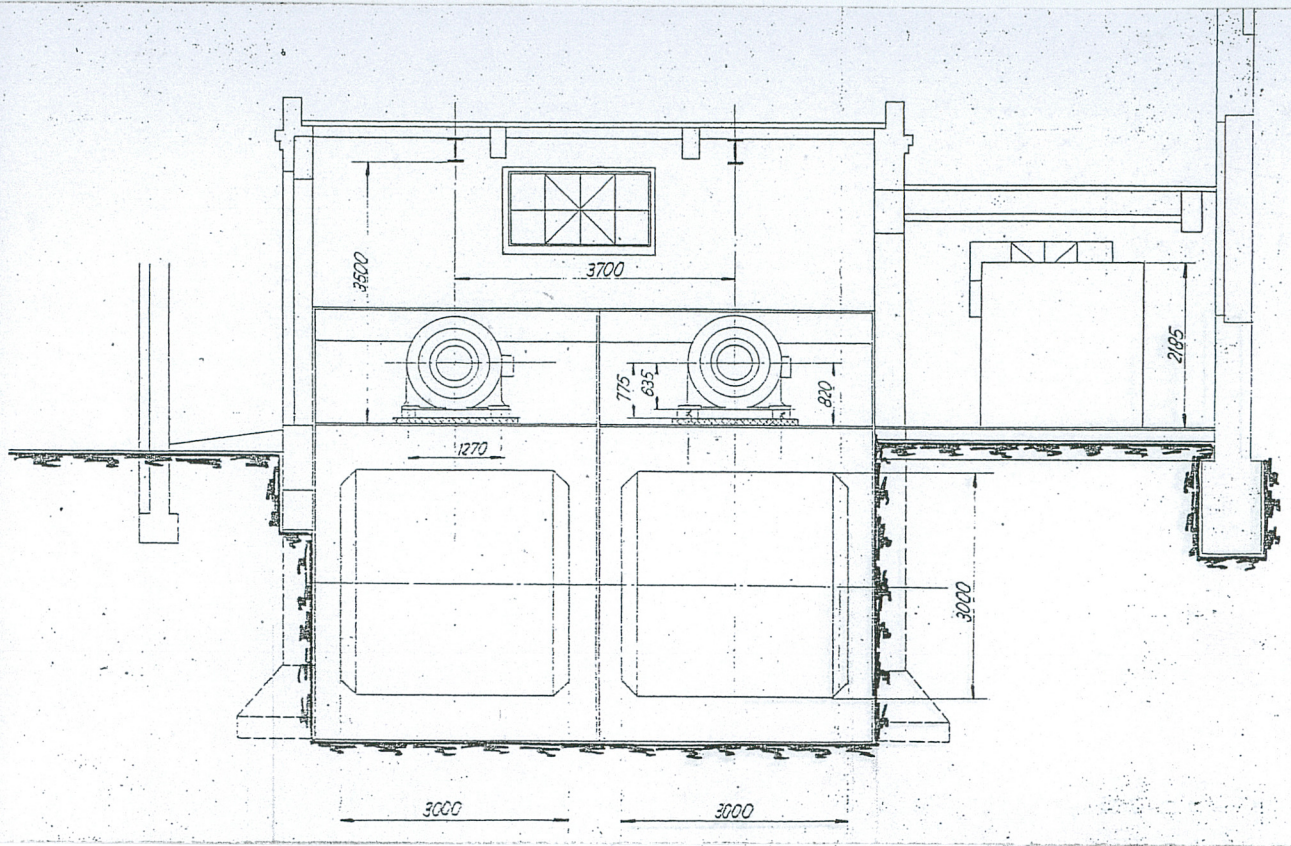

ELEWACJA WSCHODNIA Z DYFUZOREM PIERWSZEGO WENTYLATORA

DAWNA ELEWACJA PÓŁNOCNA

PRZĘKROJE BUDYNKU SILNIKÓW, SZAFY PRZYŁĄCZY
ORAZ KANAŁÓW WENTYLATORA „JOY” Skala 1:200

1. Miejscowość ZABRZE	5. Obiekt (nazwa jak w karcie) oraz adres Szyb „Zachodni” Kopalni „Concordia” ob. Szyb „Maciej” Przedsiębiorstwa Górniczego „Demex” Sp z o.o ZESPÓŁ WENTYLATORA OB. ZAPLECZE WARSZTATOWO - MAGAZYNOWE ORAZ OBIEKTY EKSPOZYCJI ZEWNĘTRZNEJ Zabrze ul. Srebrna 6	6. Zawartość wkładki ilustracje, fotografie
2. Gmina ZABRZE		
3. Powiat GRODZKI ZABRZE		
4. Województwo ŚLĄSKIE		

ZEWNĘTRZNY ODCINEK KANAŁU KABLA ZASILAJĄCEGO

WEWNĘTRZNA TRASA KANAŁU KABLA ZASILAJĄCEGO
(ODCINEK PRZY ŚCIANIE POŁUDNIOWEJ)WEWNĘTRZNA TRASA KANAŁU KABLA ZASILAJĄCEGO
(ODCINEK W OSI ŚRODKOWEJ)

**WEWNĘTRZNA TRASA KANAŁU KABLA ZASILAJĄCEGO
(ODCINEK PRZY ŚCIANIE PÓŁNOCNEJ)**

**WEWNĘTRZNA TRASA KANAŁU KABLA ZASILAJĄCEGO
(ODCINEK PRZY ŚCIANIEWSCHODNIEJ)**

**WEWNĘTRZNA TRASA KANAŁU KABLA ZASILAJĄCEGO
(ODCINEK W OSI ŚRODKOWEJ ORAZ MIEJSCE SILNIKA ZAPASOWEGO)**

**WIDOK KANAŁU WENTYLATORA ODŚRODKOWEGO OD STRONY
DYFUZORA**

1. Miejscowość ZABRZE	5. Obiekt (nazwa jak w karcie) oraz adres Szyb „Zachodni” Kopalni „Concordia” ob. Szyb „Maciej” Przedsiębiorstwa Górniczego „Demex” Sp z o.o ZESPÓŁ WENTYLATORA OB. ZAPLECZE WARSZTATOWO - MAGAZYNOWE ORAZ OBIEKTY EKSPOZYCJI ZEWNĘTRZNEJ Zabrze ul. Srebrna 6	6. Zawartość wkładki ilustracje, fotografie
2. Gmina ZABRZE		
3. Powiat GRODZKI ZABRZE		
4. Województwo ŚLĄSKIE		

WIDOK KANAŁU WENTYLATORA PROMIENIOWO-ODŚRODKOWEGO W BUDYNKU

FRAGMENT POŁĄCZEŃ NA STALOWEJ OBUDOWIE DYFUZORA

**WIDOK ZESPOŁU OBIEKTÓW STAREGO I NOWEGO WENTYLATORA
KANAŁY WENTYLATORA „JOY” WRAZ Z BUDYNKIEM SILNIKÓW I SZAFY PRZYLĄCZY**

**ELEWACJA ZACHODNIA BUDYNKU STAREGO WENTYLATORA ORAZ KANAŁY
WENTYLATORA „JOY”
ŚCIANA PÓŁNOCNA BUDYNKU SILNIKÓW I SZAFY PRZYLĄCZY WENTYLATORÓW „JOY”**

1. Miejscowość ZABRZE	5. Obiekt (nazwa jak w karcie) oraz adres Szyb „Zachodni” Kopalni „Concordia” ob. Szyb „Maciej” Przedsiębiorstwa Górniczego „Demex” Sp z o.o ZESPÓŁ WENTYLATORA OB. ZAPLECZE WARSZTATOWO - MAGAZYNOWE ORAZ OBIEKTY EKSPOZYCJI ZEWNĘTRZNEJ Zabrze ul. Srebrna 6	6. Zawartość wkładki ilustracje, fotografie
2. Gmina ZABRZE		
3. Powiat GRODZKI ZABRZE		
4. Województwo ŚLĄSKIE		

ELEWACJA POŁUDNIOWA BUDYNKU SILNIKÓW I SZAFY PRZYŁĄCZY
WENTYLATORÓW „JOY”

ELEWACJA PZACHODNIA BUDYNKU SILNIKÓW I SZAFY PRZYŁĄCZY
WENTYLATORÓW „JOY”

WYLOTY KANAŁÓW WENTYLATORÓW „JOY” OD STRONY
BUDYNKU SILNIKÓW I SZAFY PRZYŁĄCZY

KANAŁY WENTYLATORÓW „JOY” OD STRONY DYFUZORA

WIDOK DYFUZORA OD STRONY POŁUDNIOWEJ WRAZ Z KANAŁEM

WIDOK DYFUZORA OD STRONY PÓŁNOCNEJ

WIDOK DYFUZORA OD STRONY POŁUDNIOWEJ WRAZ Z KANAŁEM

1. Miejscowość ZABRZE	5. Obiekt (nazwa jak w karcie) oraz adres Szyb „Zachodni” Kopalni „Concordia” ob. Szyb „Maciej” Przedsiębiorstwa Górniczego „Demex” Sp z o.o ZESPÓŁ WENTYLATORA OB. ZAPLECZE WARSZTATOWO - MAGAZYNOWE ORAZ OBIEKTY EKSPOZYCJI ZEWNĘTRZNEJ Zabrze ul. Srebrna 6	6. Zawartość wkładki ilustracje, fotografie
2. Gmina ZABRZE		
3. Powiat GRODZKI ZABRZE		
4. Województwo ŚLĄSKIE		

KANAŁY WENTYLATORA „JOY” OD STRONY DYFUZORA

WIDOK DACHU BUDYNKU STAREGO WENTYLATORA Z KONSTRUKCJĄ PO ADAPTACJI NA SZATNIĘ

WNĘKA W ŚCIANIE PÓŁNOCNEJ

BEZPOŚREDNIE WEJŚCIE Z NADSZYBIA

BEZPOŚREDNIE WEJŚCIE Z NADSZYBIA